

SANCTI EUTROPII

ABBATIS ET EPISCOPI

EPISTOLA AD PETRUM PAPAM

DE DISTRICTIONE MONACHORUM ET RUINA MONASTERIORUM, DIRECTA ROMÆ.

(Codex Regularum Mariani Brokie.)

Omnipotens Dominus pro sua misericordia humanos miseratus errores per Moysen sanctissimum virum nobis certissimum præbuit documentum, et pro offensione et culpa delinquentibus debere irasci, et e contra bene sancteque viventibus mites et benignos esse satis congruum et laudabiliter declaravit in eo quod pro peccato populi delinquentis, ut Scriptura proprie loquitur, iratus nimis tabulas, quas a Domino acceperat, ad radicem montis confregit; insuper et facinus populi delinquentis Levitarum gladio vindicavit. Mitem autem et benignum in hoc eum fuisse non dubium est, quia, pro eis sæpius Dominum deprecando, iram Dei super eos venientem avertit; et a quibus aliquando lapidari poterat, pro eis 'em Dominum deprecari non destitit. Hoc ad præsens de multis de Veteri Testamento sufficiat testimoniis. Sed ipse Dominus in Evangelio sic dicit: *Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio* (Matth. v, 22). Et hoc qualiter intelligatur adverte. Ille in hoc dicto tenetur obnoxius, qui non vitio, quod est in homine malum, sed naturæ ipsius humanæ, quam Deus utique bonam condidit, iræ voluerit prærogare stimulum. Propterea et quibusdam male conversantibus, et a se durius increpatis Apostolus dicit: *Ut malus essem vos coegistis* (II Cor. xii). Et de abscissione ac separatione eorum qui pœnitere nolunt ista loquitur: *Unam excidantur qui vos conturbant* (Gal. v, 12)! De quibus et Dominus in Evangelio, ut aliis verbis loquar; si sæpius autem admonitus frater corrigi noluerit, *sit tibi sicut ethnicus et publicanus* (Matth. xviii, 17). Quod si tacere, et delinquentem (quod dictu quoque nefas est) pro culpæ modulo non debemus arguere, cur quæso nobis per Isaiam Dominus præcipit dicens: *Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, et annuntia populo meo scelera eorum, et filiis Israel peccata eorum* (Isai. lviii, 1; et illud Ezechielis: *Si non annuntiaveris impio ut ab iniquitate sua convertatur, ille quidem impius in iniquitate sua, quam operatus est, in ipsa morietur; sanguinem autem illius de manu tua requiram* (Ezech. xxxv, 8). Cui sententiæ nos dictum illud doctoris egregii subjungimus. Et quid prodest non puniri suo, qui puniendus est alieno peccato? ad Timotheum autem Paulus apostolus aperte loquitur, dicens: *Argue, obsecra, increpa, in omni patientia et doctrina* (II Tim. iv, 2); sed eos qui semel et iterum admoniti facinus suum pœnitendo cognoscere, et in melius suam voluerint vitam corrigere. Cæterum de illis, qui in malo perseverare proposito,

A nec ad rectæ vitæ tramitem respiscendo reverti elegerint, alibi præcipit: *Increpa eos dure* (Tit. i, 15). Et iterum: *Cum huiusmodi nec cibum sumere* (I Cor. v, 11). Propter hoc etiam loquitur dicens: *Inimicus vobis factus sum verum dicens vobis* (Gal. iv, 16). Unde et sæcularis poeta: *Obsequium, inquit, amicos, veritas odium parit*; amara est enim veritas, et qui eam diligunt, replentur amaritudine. Ideo et Jeremias dicit: *Solus sedebam, quia amaritudine repletus eram* (Jerem. xv, 17). Et quæ est ipsa amaritudo, nisi mala et non recta quorundam hominum conversatio? Quid nunc agimus, sanctissime vir, tacebimus? et dissolutioni consentiemus, ut et mansueti et mitis vocabulum acquiramus? Et quid nobis hoc ante Deum proderit, quando pro nostro silentio animæ pereuntis de nostra dicitur manu perquiri? Si autem a Deo nobis creditum gregem et exhortando et increpando sæpius a diaboli laqueis et perverso voluerimus opere revocare, immites et asperi multorum ore dicemur. Sed quamvis hoc a multis, qui locum officii nostri non intelligunt, sæpe dicatur, tenenda est tamen discretio, et sanctæ regulæ institutio, ut quæ patres instituerunt etiam successores et filii integra illibataque custodiant et observent. Nam si in aliquo a sanctorum Patrum institutione et tramite devianandum, nec pro culpæ suæ quis qualitate et opere increpandus est; quis, quæso, malorum hoc audit, qui nunc saltem propter supplicia terreantur, qui non quæcumque voluerit agat, et præceps feratur ad vitia? Et propterea divinæ potentiae ordo et ineffabilis dispositio præcipit ut sit in sæculo princeps, in Ecclesia pastor et pontifex præficiatur, et in monasteriis pater, ut nefario operi et actibus scelestis et impiis obsistere, et contra humani generis mores perpetratum facinus districtio-
niseveritatispossit gladio vindicare. Sanctus Augustinus præclarus, ut optime nosti, Ecclesiæ doctor, quæ in octavo Civitatis Dei libro dicit adverte. Denique in disciplina nostra non tam queritur utrum pius animus irascatur, nec utrum sit tristis, sed unde sit tristis; nec utrum timeat, sed quid timeat. Irasci enim delinquenti ut corrigatur, contristari pro afflictio ut liberetur, timere periclitanti ne pereat, nescio utrum quisquam sana consideratione reprehendere audeat. Facultas autem istius sæculi quam nobis Dominus pro necessitate et sustentatione istius
D transitoria vitæ, et non pro luxuria et superfluitate faciendæ suæ miseratione donare dignatus est, etiam si in toto, quod non est, sufficientes esse possint, non

tamen ideo affluenter et splendide vivere, et ventri et gulæ inserviendum est, etiam si his omnibus abundemus. Prohibet enim hoc Scriptura dicens : *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere* (Psal xvi, 11) ; Apostolus autem : *Et carnis curam ne feceritis in desideriis* (Rom. xiii, 14). *Et castigo corpus meum et in servitute redigo, ne forte dum aliis prædico, ipse reprobus efficiar* (I Cor. ix, 27). Propter quod et frequenter in fame et siti, et nuditate, et jejuniis sæpe asserit gloria. Et illud in Evangelio Domini : *Non graventur corda vestra in crapula et ebrietate* (Luc. xxi, 34). Quod si non ita est, sine causa ergo sanctorum Patrum quotidie vitam legimus. Quorum professionem tene nos dicimus, secundum eorum institutionem vivere detrectamus. Ut quid etiam et Dominus noster secundum Isaia vaticinium præcipit, dicens : *In viam gentium ne abieritis* (Matth. x, 5), nisi ut quorum separata est religio, separetur et vita ? Nulla enim erit distantia inter profanum et sanctum, inter sæcularem et monachum, frugalem et parcum, si passim voluntati nostræ et concupiscentiæ deservire voluerimus et satisfacere. Aut quid nobis ante Deum proderit in nomine tantum, et non etiam in sancta et bona vita et conversatione laudabili professio religionis nostræ ? Primo ante Deum, deinde ante homines, si voluerimus ostendere, secundum illud quod de Samuele legitur : *Et placebat tam Deo quam hominibus* (I Reg. ii, 29). Et Dominus in Evangelio : *Videant, inquit, vestra opera bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cælis est* (Matth. v, 16). Et hoc ideo, quia quodcumque bonum in nobis esse dicitur, non ex nostræ vitæ esse merito, sed Dei gratiam gratis nobis largienti tribuatur dono. Unde et Paulus apostolus : *Providentes, inquit, bona non tantum coram Domino, sed etiam coram omnibus hominibus* (II Cor. viii, 21). Qui alibi laudem hominum pro vana gloria declinando dicebat : *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem* (Gal. i, 10). Beatissimus quoque Petrus Apostolorum omnium caput et princeps : *Conscientiam et conversationem, inquit, habete inter gentes bonam, ut in eo quod detrahunt de vobis tanquam de malefactoribus, confundantur infamantes vestram in Christo bonam conversationem* (II Petr. ii, 12). Optamus autem, et hoc ex toto cupimus affectu, mi Pater, quod et tu vis, et paratus sum, ut dicam, manibus in domo Dei venientes suscipere, et nostro in sinu portare et fovere, dummodo tales sint qui et Deo placeant, et professionem suam intelligant et custodiant. Quia non desideramus quantos sed quales habeamus, et cum quibus caste et sancte vivamus, ita ut in professione perfectorum Domino placeamus. Non enim in dissoluto tepidoque vocabulo et numero, sed in sanctitate perfectorum Dominus delectatur. Ideo et multi vocati, pauci vero electi (Matth. xxii, 14). Et pusillus est grex Cui complacuit Patri vestro dare regnum (Luc. xii, 32). Satisque melius est cum paucis et sanctis in vitam ingredi, quam cum plurimis tepide et luxuriose viventibus a sanctorum consortio segregari. Et per arctam et angustam viam pauci ambulant, et in æternæ vitæ patria regnant; per amplam

et spatiosam multi ingrediuntur, et in gehennæ profundo præcipitantur. Nos enim, sicut fundatores et Patres istius monasterii tenuerunt, et nobis tradita dimiserunt, auxiliante Domino et tenuimus et tenemus, nec quidquid super aut minus facimus, memores illius Scripturæ, quæ dicit : *Ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui* (Prov. xxii, 28). Et : *Qui modica spernit paulatim decedit* (Eccli. xix), ut per hæc dominos et Patres nostros; qui regulam hanc secundum antiquorum normam, Deo sibi inspirante, instituerunt, in iudicio Dei non adversarios, sed patronos in omnibus habeamus. Nam etsi forte aliquis dicat nimis districte nos agere, et propterea aliquos a nobis dicat exire, et pace tua loquimur, et salvo tuo charissimo nobis et Deo digno honoris privilegio dicimus, quicumque alius hoc dicit, videtur nobis monasterialem regulam nec nosse penitus, nec intelligere, et per hoc apparet eum non nobis detrahare, sed suam imperitiam publicare. Dicat autem sibi quisque ille quod vult, nos autem quod accipimus et didicimus tenemus, et omnes sancti qui nobiscum sunt fratres, in quorum corde divinus amor et charitatis dilectio regnat, tota mentis intentione custodiunt, et in hoc perseverare Domino se protegente et adjuvante confidunt. Nullius enim nos, in tali præsertim Dei causa, nec vituperatio frangit, nec laus, etiamsi falso dicatur, elevat. Dicimus enim ab Apostolo dictum : *Per gloriam et ignobilitatem, per infamiam et bonam famam, etc.* (II Cor. vi, 8). Solum est ut, auxiliante Domino nobis pro tuis sanctis orationibus, hoc pro servorum Dei salute et propter Deum agamus, quod nobis non ad damnationem, sed ad mercedem in iudicio justis iudicis, ipso opitulante, proveniat. Nam si detractiones hominum timere voluerimus, quæ Deo sunt placita minime faciemus. Quia sicut tuæ sanctitati bene est cognitum, si quis increpet arguatque peccantem, statim odio habetur, statim ei detrahatur, statim patitur insidias. Sed consolatur nos Dominus, dicens : *Beati estis cum maledixerint vos homines propter me; gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis* (Matth. v, 41). Hoc tantum nos elaborare convenit, ut pro nulla alia re, nisi pro Christo, sustineamus contumeliam, et detractionis causa sit Christus, et maledicta perpassi pro veritate non maledici sciamus, qui eam pro salvatione eorum qui nobis a Deo commissi sunt omni cum fiducia prædicamus, nec facile his placabilem præbeamus aditum monasterii, qui etiam omnem Ecclesiæ conventum vesano ore dilaniant. Quia ut sancta Scriptura loquitur : Non tantum ille qui detrahit, sed etiam qui detrahentem libenter auscultat, unius reatus et culpæ esse censetur. Hæc tibi, beatissime Pater, propterea scribimus, ut scias nos nihil absque ratione gerere, sed secundum consuetudinem monasterii huius quæ et sancte et regulariter instituta sunt facere. Certe si aliquis consuetudinem regulæ nostræ ferre non sustinet, non nostræ districtioni, sed suæ imputet tepidæ voluntati. Neque enim si quis claritatem solis lippis oculis aspicere et videre non potest, ideo culpa solis, et non potius

vitium lippitudinis et cæcitatibus esse dicendum est. Quia quod Deus bene, sancte et perfecte a sanctis et perfectis viris in hac cella sua instituit, et nunc usque teneri voluit, nullo modo nunc propter paucos et tepidos, aut vagos et pseudomonachos, qui diversorum quotidie circumeunt domos, et cum Epicuro latenter dicunt: *Manducemus et bibamus, cras enim*

moriemur (Isai. xxi, 13), in aliquo transgredi poterit, aut immutari, aut dimitti. Quia, ut sanctus ait Apostolus: *Firmum Dei fundamentum stat* (II Tim. ii, 19), etiamsi sit, qui in illo malæ voluntatis suæ vitio offendant et cadat, nec in aliquo vacillet aut nutet quod Deus omnipotens sua dextera protegit et confortat. Amen.

ANNO DOMINI DC.

TARRA MONACHUS.

NOTITIA HISTORICA IN TARRAM.

(Antonii Bibl. Hisp. Vet. t. I, p. 52, n. 113.)

Vixit quoque sub Reccaredo rege Tarra monachus quidam, cujus ad eundem regem directam epistolam se reperiisse in duobus antiquis codicibus Ambrosius Morales lib. xii, cap. 22, admonuit. Hæc epis-

(a) Exstat quoque in regia bibliotheca Matritensi hujus epistolæ exemplum e Toletana Cl. Joannis Bapt. Perezii monumentorum collectione, non melius habitum, ut frustra fuerim in eo utcumque restituendo. Purgare autem videtur se Tarra monachus apud regem Reccaredum de crimine pessimo quod ei a Caulianensis prope Emeritam Cœnobii fratribus

tola penes nos est ex codice Toletano descripta, sed adeo, aut exscriptorum incuria, aut sæculorum vitio deformata, ac erroribus scatens, ut vix aliqua ejus sententia elici possit. CARDINAL DE AGUIRR. (a)

objectum fuerat: meminit se diu Emeritæ atque in Lusitania et lacum et uxorem, semper tamen innoxium, commorasse; uxoremque defunctam monasticam cucullam induisse. Vulgavit eam epistolam primus quid etiam Cl. Florezius hisp. Sacr. T. XIII. pag. 414.

TARRÆ MONACHI

EPISTOLA AD RECCAREDUM REGEM.

Suggrendum gloriose triumphanti et invicta fide regnanti piissimo Domino meo Reccaredo regi servus tuus Tarra indignus.

Clementissime Domine et inclyte princeps, præcepisti servum bene sepultum sepulcro evulgi et sæculo pandi: et licet hæc clementia sit regalis, sed serviens regi sentiet lugubre, dum vadit quo nolit jussu præcepti: nam dilectus ille clamat Joannis: *Jesus in Judæam ire volebat, quia Judæi eum occidere volebant*: sed licet mysteriis effecta noscantur, quia necdum venerat hora ejus; tamen si vita mortem devitat, mortigerus quidem me dicam qui linguis confixus, qui semper suspectus, qui nec immemorem esse putamus illustrem memoriam culminis vestri, eo quod a pontifice templi dudum oppressus tendebam quo nolens patria pulsus facta infandilibus projectus. Sed pius susceptor Dominus meus abscondit me in tabernaculo suo; in die malorum protexit me, dicens: *In silentio et spe erit fortitudo tua*. Et ecce, Domine, imperio tuo promoveor nolens de silentio ad clamores, quin etiam de requie ad labores. Tamen

fideliter moneo jussus obscenis proverbii olim auditis: ut cessit incautus, ne excedat muletandus; nam dictu prophete rite dicturus: *Non celabo misericordiam tuam synagogæ nullæ*.

Ipso igitur pio custode quo et vere jubente subji- ciar nolens ut stylo digesto hactenus clausa ignaris pandimus Domini dona: ideoque, Domine, nec infamia pressus, nec laude erectus, nec ego qui loquor, sed spiritus Patris qui loquitur in nobis, contra maculosæ turpitudinis coitum quo in cœtu Caulinianse [Leg. Caulianense seu Caulinianense] monachorum coinquinatione polluta sum infamatus, et crimine pessimo fraudulenter objectus, ut vulbæ aborsum projecerunt indemnatum, et *luxit super me omnis terra: non est inventus qui me agnosceret* [et faceret] bene. Sed amplissima noverit tranquillitas vestra falsidicam vocem eorum: nam tempore omni nullo sub cœlo quolibet gradu virorum laicus ac monachus, ullis sceleris dictis nullus me operantem sustinuit factum, nequaquam ego ipse a me portari inlatum in Emerita urbe et Lusitania omne illud scor-

^a Codices Regiæ Bibliothecæ Matrit. et Ecclesiæ Tolet., quod.

^b Dicit in exemplaribus et faceret.